

وداع با ماه رجب

وداع همچون آشنایی و گاه بیش از آن می‌تواند رڤپای عمیقی در زندگی و خاطرات ما بر جای بگذارد. خاطراتی که گاه با یادآوری‌شان لبخندی بر لب آورده یا قلبمان فشرده می‌شود. باوجوداین، فرصت وداع از موهبت‌هایی است که نصیب هر فردی نمی‌شود. درست است که وداع کردن برای بیشتر ما سخت است و برای هر کداممان یادآور خوشی‌ها و ناخوشی‌های متعددی است، اما واژه وداع بیشتر از آنکه با شادی پیوند خورده باشد، در خودش معنای حرمان و فقدان را مستتر دارد و حتی زمانی که امید بازگشت پس از وداع وجود دارد، به هر حال ما مدتی از شخص یا چیزی محروم می‌شویم. این محرومیت و دوری فقط در جدایی از اشخاص معنا پیدا نمی‌کند، بسیاری از ما در طول زندگی وداع با خانه، شهر، گروه و حتی فرصت و معنایی را هم تجربه می‌کنیم. در مضامین دینی نیز ما با مفهوم وداع در موارد مختلفی روبه‌رو می‌شویم؛ ائمه اطهار^(ع) و بزرگان دین در رویارویی با موارد بسیاری چون اتمام اعمال دینی، مثل حج و زیارت و یا اتمام روزهای مقدس خداوند، مانند ماه‌های مختلف دعاها و اذکاری برای وداع با آن‌ها داشته‌اند. وداع‌هایی که حاوی تذکراتی برای جلب توجه و بیداری درباره شأن و قدر این افراد، ایام و مکان هاست. کافی است به کتاب مفاتیح‌الجنان رجوع کنید تا مجموعه‌ای از دعا‌های وداع را ببینید که از ائمه اطهار^(ع) درباره وداع با اوقات و ایام روایت شده است.

از بهترین ماه‌های سال، ماه رجب است که در آن حضرت علی^(ع) که شأن و قدر و عظمت وجودش هنوز برای بسیاری ناشناخته است، در آن پای به دنیا گذاشته است. بدیهی است برای وداع از این ماه عظیم، اعمال و آدابی آمده باشد. سفارش شده است در روز آخر و روز وداع با این ماه، مطهر باشیم؛ یعنی غسل کرده و روزه‌دار باشیم که در این حالات وداع این ماه برای ما بهتر است و به‌اندازه سعی خود تلاش کرده‌ایم، منزلت و جایگاه این ماه را به‌جای آوریم.

بر اساس کتاب المراقبات، آیت‌ا... میرزا جواد آقای ملکی تبریزی، از بزرگان دینی که برنامه‌های عبادی آن از آیات و روایات ائمه اطهار^(ع) جمع‌آوری شده است اعمال روز آخر رجب این گونه توصیه شده است: «از مهم‌ترین اعمال این روز خواندن قسمت سوم نماز سلمان است.» پیامبر^(ص) درباره این نماز به حضرت سلمان می‌گوید که هیچ مؤمنی این نماز را نمی‌گزارد، مگر اینکه همه‌گناهان صغیره و کبیره‌اش محو می‌شود. در ادامه اعمال روز آخر ماه رجب، آیت‌ا... ملکی تبریزی می‌گوید: در این روز باید در عرضه اعمال و عرض ناتوانی و کوتاهی خود تلاش کرده و همراه با اعتراف صادقانه و حیایی خالص و با وارد شدن از در فضل بزرگ او برای تمام حالات و اعمال خود چاره‌جویی کرده و آنان را اصلاح کند. و با دوستان روسفید خداوند به او متوسل شود که او کریم بوده و کرامت را برای اولیا و بندگان‌کی که به‌دنبال وسیله‌ای به در او آمده و محتاج به رحمتش هستند، دوست دارد.»

میرزا جواد آقای ملکی تبریزی در کتاب خود همچنین آورده است: «امن یحبیب المضطر اذا دعاه و یكشف السوء» ای کسی که وقتی او را بخوانند بیچارگان را اجابت کرده و گرفتاری‌شان را برطرف می‌کند، «و از این بابت که او «کریم الغفوء» است و «کریم الغفوء» را به کسی که گناهان را بخشیده و آن‌ها را تبدیل به چند برابر نیکی می‌کند، تعبیر کرده‌اند. در این روز خوب است که در مقابل خداوند عالم حالت فروتنی و تواضع را رعایت کنیم و به آنچه هستیم واقف باشیم که ذره در مقابل بی‌نهایت سر فروآورده و معترف به کوچکی خود است، همان گونه که عاشق در مقابل معشوق رفتار می‌کند و امید دارد تا مقبول افتد. حسن ظن خود به پروردگار را حفظ کرده و امید داشته باشیم تا در این آخرین روز ماه رجب، شامل رحمت او قرار بگیریم.

در توضیح ساده چگونگی خواندن قسمت سوم نماز سلمان می‌توان این‌طور آن را تشریح کرد که ۱۰ رکعت نماز است که بعد از هر دو رکعت، سلام می‌دهیم و در هر رکعت یک‌مرتبه سوره «حمد»، سه مرتبه «توحید» و سه مرتبه «قل یا ایها الکافرون» را می‌خوانیم و پس از هر سلام دست‌ها را بلند کرده و می‌گوییم: «لا إله إلا الله وحده لا شریک له له الملك وله الحمد یحیی و یمیت و هو حی لا یموت یدبه الحَیْر و هو علی کل شی ء قَدِیر» یعنی معبودی جز خدا نیست، یگانه و بی‌شریک است، فرمانروایی و سیاس، تنها برای اوست. زنده می‌کند و می‌میراند و اوست زنده‌ای که نمی‌میرد. خیر به دست اوست و او بر هر کاری تواناست. و در روز آخر ماه رجب بعد از: «علی کل شی ء قَدِیر» بگوییم: «و صلی الله علی مُحَمَّد و آله الطاهِرین و لا حَول و لا قُوَّة إلا بالله العلی العَظِیم.» یعنی او بر هر کاری تواناست. خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و جنبش و نیرویی جز به خدا نیست، خدایا برتر و بزرگ.

پیرس و بدان

حکم مراجعه به دندان‌پزشکی در روزه داری

در این ستون به پرسش‌های شما درباره حکم مسائل مختلف از نظر شرعی پاسخ خواهیم داد. شما مخاطبان گرامی می‌توانید با ارسال پیامک پرسش‌های خود را به‌شماره ۰۷۲۸۹۰۰۲۴۰۰ ما در میان بگذارید.

● با سلام، اگر کسی به علت دندان‌درد در ماه رمضان، به دندان‌پزشکی برود و در هنگام کار بر روی دندان‌ش، آب و موادی را فرو دهد. الف: آیا جایز است با این حال به دندان‌پزشکی برود؟ ب: آیا روزه‌اش باطل می‌شود، اگر پاسخ مثبت است، آیا صرفاً قضا دارد یا کفاره هم شاملش می‌شود؟

آیت‌ا... العظمی خامنه‌ای

اگر چیزی وارد حلق نشود، مانعی ندارد ولی اگر بداند چیزی وارد حلق می‌شود، جایز نیست هنگام روزه به دندان‌پزشکی مراجعه کند. مگر در فرض ضرورت و مشقت که در این صورت اگر چیزی وارد حلق شده، صرفاً قضا کردن آن کفایت می‌کند و کفاره‌ای به عهده‌اش نیست.

حضرت آیت‌ا... العظمی مکارم شیرازی

چنانچه مواظبت کند ولی چیزی بی اختیار فرو رود، روزه‌اش اشکالی ندارد.

حضرت آیت‌ا... العظمی سیستانی

اگر بدون التفات و قصد پایین رود، روزه‌اش صحیح است.

حضرت آیت‌ا... العظمی صافی گلپایگانی

چنانچه درد دندان قابل تحمل باشد با علم به رسیدن آب یا مواد دیگر به حلق، رفتن به دندان‌پزشکی جایز نبوده و چنانچه چیزی وارد حلق شود، علاوه‌بر قضا موجب کفاره هم خواهد بود.

حضرت آیت‌ا... العظمی نوری همدانی

اگر رفتن آب و مواد در حلق عمدی نباشد، روزه‌اش صحیح است ولی روزه‌دار نباید جایی برود که می‌داند چیزی از گلویش داخل خواهد شد.

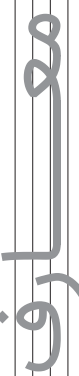
پاسخ اجمالی

۱. مراجعه به دندان‌پزشکی در حال روزه و تزریق آمپول بی‌حسی در آنجا یا داخل کردن وسایل پزشکی در دهان، موجب بطلان روزه نیست، مگر اینکه وسایل یادشده آغشته به آب دهان شود و آن را بیرون آورد و دوباره وارد دهان کند و رطوبت آن ابزار یا سایر مواد غیرخوراکی را فروبرد.
۲. چنانچه درد دندان قابل تحمل بوده و مراجعه به دندان‌پزشک در حال روزه ضرورت نداشته باشد و بداند با مراجعه، آب یا موادی دیگر به حلق می‌رسد، رفتن به دندان‌پزشکی جایز نیست. چنانچه مراجعه کند و چیزی وارد حلق شود، علاوه‌بر قضا موجب کفاره هم خواهد بود.
اما در صورتی که درد شدید باشد و احتمال مواظبت از فرو رفتن آب و مواد دیگر را می‌دهد، اگر چیزی از حلق فرو رفت، صرفاً قضا کردن آن کفایت می‌کند و کفاره‌ای به عهده‌اش نیست.

شهر
SHAHRA NEWS.IR
۳شنبه
۲۴ اسفند ۱۴۰۱
۲۳ رجب ۱۴۴۴
شماره ۲۸۸۷

۱۴

به‌پیشواز ماه پیامبر خدا(ص)

همه آنچه درباره اعمال و آداب ماه شعبان باید بدانیم

حمیده خلیل‌زاده در شأن و قدر روزها و ساعت‌ها ادله زیادی بیان شده است. اینکه چرا ما هر ماه و روز سال خدا را یک‌طور و با آدابی می‌گذرانیم،

اما شاید همین نکته کافی باشد که دلیل همه این مفاهیم و مناسک، رحمت و دوست‌داشتن خداوند و اولیای او برای ماست. مایی که در زندگی روزانه خود سراسر در مشکلات غرقیم. این آداب و اذکار دستاویزی هستند که ما را نجات دهند، تسلی دهند و ما را شامل محبت خداوند قرار دهند. امروز به ذکر اعمال کلی شب و روز اول ماه مبارک و سراسر شادی شعبان می‌پردازیم.

اعمال شب اول ماه شعبان

برای شب اول ماه در کتاب «اقبال» نمازهای زیادی ذکر شده است که از جمله آن، دوازده رکعت نماز است (هر دو رکعت به یک سلام) که در هر رکعتی یک مرتبه «حمد» و پانزده مرتبه «توحید» خوانده می‌شود. درباره دوازده رکعت نماز شب اول ماه شعبان، از رسول گرامی اسلام^(ص) چنین نقل شده است: هر کس در شب اول ماه شعبان دوازده رکعت به این کیفیت به جا آورد که در هر رکعت پس از سوره «حمد»، پانزده مرتبه سوره «توحید» بخواند. خداوند ثواب ۱۲ هزار شهید و عبادت دوازده سال را به او عطا می‌کند و از گناهانش بیرون می‌رود، مانند روزی که متولد شده و به تعداد آیات قرآن، قصری در بهشت به او می‌دهد.

(اقبال‌الاعمال ج ۲، ص ۲۸۳)

اعمال روز اول ماه شعبان

روزه در روز اول ماه شعبان فضیلت فراوانی دارد و امام صادق^(ع) درباره روزه در این روز می‌فرماید: «هر فرد روز اول ماه شعبان را روزه بگیرد، حتما بهشت بر او واجب می‌شود، هر فردی دو روز (از ماه شعبان) را روزه بگیرد، خداوند متعال در عالم دنیا در هر روز و هر شب به او نظر می‌کند و نظر خداوند به او تا در بهشت نیز ادامه می‌یابد و هر فرد سه روز روزه بگیرد، هر روز از بهشت خدا را در عرش خود زیارت می‌کند.

(المراقبات، ۱۷۷، مفاتیح‌الجنان، فصل دوم در اعمال ماه شعبان)

اعمال مشترک ماه شعبان

روزهداری

روزه ماه شعبان به‌ویژه در پنجشنبه ماه ثوابی بسیار دارد. روایت شده است که در هر پنجشنبه ماه شعبان، آسمان‌ها را زینت می‌کنند. پس ملائکه عرض می‌کنند: خداوندا روزه‌داران این روز را بیامرز و دعای آن‌ها را مستجاب فرما. سه روز آخر ماه، روزهایی است که در این ماه برای روزه گرفتن بسیار موردتوجه قرار گرفته است. به‌گونه‌ای که فرد روزه ماه شعبان خویش را به ماه رمضان متصل کند، برای چنین کسی پاداش دو ماه روزه متوالی نوشته خواهد شد.

استغفار و طلب عفو

هرچند توبه و بازگشت به‌سوی خدا روز و ساعت خاصی ندارد، اما در ماه شعبان بهترین دعاها و ذکرها استغفار است. هر که در هر روز این ماه هفتاد مرتبه استغفار کند، مثل آن است که هفتاد هزار مرتبه در ماه‌های دیگر استغفار کرده است. طبق روایت امام صادق^(ع) هر روز هفتادمرتبه بگوید: اَسْتَغْفِرُاللهَ و اَسْأَلُهُ التَّوْبَةَ. همچنین گفته می‌شود در ماه شعبان هر روز هفتاد مرتبه بگوید: اَسْتَغْفِرُاللهَ الَّذِی لا اِلهَ الا هُوَ الرَّحْمٰنُ الرَّحِیْمُ، الْحَمْدُ لِلَّهِ، و اُتُوْبُ اِیْهِ. از امام رضا^(ع) نقل شده است: اگر کسی در کل این ماه هفتاد مرتبه استغفار کند، خداوند تمامی گناهان وی را می‌بخشاید، ولو آنکه به اندازه ستارگان آسمان باشد!

صدقه و کمک به نیازمندان

کمک به دیگران در این ماه فضیلت فراوان دارد. در روایت آمده است: به امام صادق^(ع) عرض کردم: یابن رسول‌ا...! بهترین اعمال در این ماه کدام است؟ فرمودند: صدقه‌دادن و استغفار. هر کس در ماه شعبان صدقه دهد، خداوند متعال صدقه او را پرورش می‌دهد، همچنان که شما شترچه‌ای را پرورش می‌دهید و در قیامت به صاحبش می‌رسد، در حالی که به‌اندازه کوه آخذ بزرگ شده باشد! در روایت دیگری از امام رضا^(ع) آمده است که صدقه در این ماه سبب نجات از آتش دوزخ است.

ماه شعبان، ماه حضرت محمد^(ص) است. توسل و تقرب جستن به پیامبر^(ص)، بسیار مفید و راهگشا خواهد بود. اگر می‌خواهید از این ماه بهترین بهره‌ها را نصیب خویش کنید به صاحب ماه شعبان توسل بجویید و بر حضرت محمد مصطفی^(ص) بسیار صلوات بفرستید. یک صلوات در ماه شعبان برابر است با ۱۰ صلوات در غیر ماه شعبان.

یکی از اعمال مشترک ماه شعبان خواندن ذکری است که پاداش بسیاری دارد، از جمله اینکه در نامه عملش عبادت هزار ساله بنویسند. از این رو در تمام این ماه، هزار بار بگوید: لا اِلهَ الا اللهُ، وَ لا تَعْبُدُ الا اِیَّاهُ، مُخْلِصِینَ لَهُ الدِّینَ، وَ لَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ. در روایتی از رسول خدا^(ص) آمده است: کسی که چنین کند، در قیامت در حالی از قبرش خارج می‌شود که چهره‌اش مثل ماه‌شب بدر (شب چهاردهم) می‌درخشد.

صلوات شعبانیه

از جمله اعمال مشترک ماه شعبان این است که در هر روز در وقت ظهر و در شب نیمه آن، این صلوات را که از امام سجاد^(ع) نقل شده خوانده شود.

رسول خدا^(ص) نیز فرمودند: هر کس سه روز اول ماه شعبان را روزه بگیرد و شب‌هایش را قیام کند و دو رکعت نماز بگذارد که در هر رکعتی یک مرتبه «حمد» و یازده مرتبه «قُلْ هُوَ اللهُ أَحَد» را بخواند، خداوند شز اهل آسمان و زمین و شز ابلیس و هر سلطه ستمگری را از او برطرف می‌کند و خداوند گناهان فراوانی را از او می‌امزد.

پیامبر^(ص) فرمودند: هر که روز دوشنبه و پنجشنبه ماه شعبان را روزه بگیرد، حق تعالی بیست حاجت دنیوی و بیست حاجت اخروی او را برآورده می‌کند.

از امام صادق^(ع) روایت است که امیرالمؤمنین^(ع) فرمودند: «روزه ماه شعبان از من فوت نشد از زمانی که شنیدم منادی رسول خدا^(ص) فریاد می‌کرد، بنابراین هرگز روزه ماه شعبان از من در ایام زندگانی‌ام فوت نخواهد شد. اگر خدا بخواهد».

نماز و رازونیز با خداوند

امیرمؤمنان، امام علی^(ع) از رسول خدا^(ص) نقل کرده‌اند. کیفیت نماز در این ماه این‌طور است: هر فردی در هر پنجشنبه ماه شعبان، دو رکعت نماز بگذارد، در هر رکعت بعد از سوره «حمد» صد مرتبه، سوره «توحید» را بخواند و پس از سلام، صدبار صلوات بفرستد، خداوند هر حاجتی از حاجت‌های دینی و دنیوی که داشته باشد، برآورده می‌کند.

همچنین در روایات آمده است شب نیمه شعبان هنگامی که نماز عشا را به‌جای آوردیم دو رکعت نماز بگذاریم. در رکعت اول: حمدوسوره قل یا ایها الکافرون را بخوانیم. در رکعت دوم: سوره توحید بخوانیم و پس از سلام ۳۳ مرتبه ذکر سیحان...، ۳۳ مرتبه الحمدا... و ۳۴ مرتبه... اکبر بگوییم. سپس این دعا را بخوانیم: یا من الیه ملجأ العباد، پس از آن سجده کنیم و بیست مرتبه بگوییم: یا رب، هفت مرتبه: یا ا...، و هفت مرتبه: لا حول ولا قوّة الا بالله، و ۱۰ مرتبه «ماشاء الله لا قوّة الا بالله، سپس صلوات بر پیامبر^(ص) بفرستیم و حاجات خود را از خداوند بخواهیم، حضرت فرمودند: به خدا قسم خدای متعال به کرم و فضل خود، آن را به تو می‌دهد.

مناجات شعبانیه

این مناجات حضرت امیرالمؤمنین^(ع) و امامان پس از اوست که در ماه شعبان می‌خواندند، در مراتب عرفانی و ارتباط با خالق هستی از عمیق‌ترین دعا‌های موجود در مفاتیح‌الجنان است.